

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 6 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 8.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarja 1895. Leto XII.

Obseg: Vzreja zgodnjih sadik v sobi. — O levu in poljedelstvu. — Kako se je varovati pred nakupom sleparskega detelnega semena? — Kako je treba vzgajati zeljne sadike? — Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico v Trstu. — Iz podružnic. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Vzreja zgodnjih sadik v sobi.

Prijatelj vrtnarstvu, ki ima majhen vrt pa malo sredstev ter je zelo oddaljen od mesta, kjer se za denar vse dobi, ima spomladi veliko skrbi, predno redno zasadi ter obseje svoj vrt. Zlasti saditev mu dela skrbi; on namreč potrebuje sadik, a od kje jih vzeti? Vrtarji so oddaljeni, prostora je malo, posebno gorko gredo narediti, pa iz mnogih ozirov ne kaže.

Kaj je torej storiti? Najpriprostejše sredstvo je, vzgajati sadike v cvetličnikih in zaboječih po sobnih oknih, in sicer s pomočjo sobne toplote. To se da prav izvrstno narediti, le nekaj malo priprav je treba. Pred vsem potrebuješ posode. V ta namen rabijo cvetličniki ali tudi zabojčki od smodek, ako jim preluknjaš dno. Boljši so seveda cvetličniki, ker so luknjičavi ter ne drže preveč prsti, kar je posebno važno. Mlade rastlinice, ki pribódejo iz semena, ne smejo se itako razviti; dovolj je, da seme dobro vzkali ter se naredi nekteri listi — v to pa ni treba mnogo hrane, pač pa mora biti dobra in lahka. Vse, kar v prsti ni razkrojenega, ni užitno — to sicer rastlinicam prebave ne moti, pač pa lahko škoduje

koreninam. — Za setvene lonce vzemimo torej dobro predelane in s peskom pomešane povrtne prsti. Da pa vanje ne pride preveč prsti in da se dobro in pravilno zračí, nasuj na dno precej na debelo črepinj. vrhu njih pa deni prsti na debelo, šoto v koscih ali kaj drugega enakega. Kosci naj bodo na primer za lešnik debeli. Ti

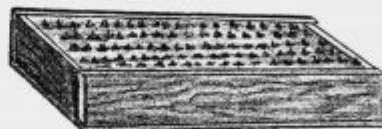
prezračevalni plasti smeta zavzemati dve tretjini cvetličnikove vsebine (podoba 3.). Posodo nasuj potem s prstjo skoraj do

Podoba 3.

Podoba 4.

Podoba 5.

vrha. Kakšne sestave bodi ta prst, to je zavisto od vrste semena. Zelenjadno seme ter semena balzamin, nebin, levkoj, tobaka in drugih potrebujejo na pr. kompostne, seveda dobro predelane prsti, seme begonij, gloksinij, torenij in sploh sobnih cvetic pa ljubijo črno gozdno prst.

Predno seješ, pritisni prst s kako deščico, še bolje z dnom drugega lonca, da dobiš gladko površino. Ob robu pritakni etiketo z imenom semena, ktero potem posej. — Pri setvi se vedno drži pravila: „Ne pregosto“. Semenska zrna se posade posamezna ter vtisnejo nekoliko v zemljo. Potem jih pokrij toliko na debelo s fino prstjo, kolikor so sama debela. Prav finega semena, kakor na pr. begonij, gloksinij, niti ni treba pokriti s

prstjo. Po semenu nasuto prst zopet nekoliko pritisni ter potem poškropi. Vodo pa po prsti prav fino razprši.

Da seme obvaruješ suhega sobnega zraka, pokrij posode s šipami, ktere moraš vsak dan obrisati s suho ruto. (Glej podobo 3.)

Pri vzgoji moramo razločevati med trdnimi in občutljivimi rastlinami. Različnih takih rastlin ne smemo nikdar skupaj sejati v en lonec, na pr. na eno stran zelje, na drugo pa begonije.

Cvetličnike z zelenjadnim semenom postavimo na okno zakurjene sobe, druge pa na kakšno klop blizu peči. — Tema nič ne škodi, dokler seme ne vzkali. Kadar pa vzkali, tedaj pa je treba cvetličnik predejati na okno, in paziti moramo, da se prst ne usuši, pa tudi premokra ne sme biti.

Kadar rastlinice narede tretji ali četrti list, takrat jih je čas presaditi v zabojček. V njem dobe rastline več prostora ter tudi narede več korenin, ki so jim potrebne za ugodno rast. Zaboji morajo imeti preluknjano dno in biti seveda večji nego cvetličniki. Najboljše jih narediš toliko dolge in široke, da jim je prostora na oknu. Na dno nasuj plast črepinj. Njih prst bodi močnejša in manj pomešana s peskom. S primernim klinec dvigni prav pozorno mlade rastlinice, odštipni jim nekoliko srčne korenine ter jih vtakni v luknjico, ktero si naredil v zabojčev prst. (Glej podobo 4.)

To delo zvrši hitro in pazljivo, da rastlinice ne trpe kaj škode. Z ozirom na velikost in rast rastlin presadi rastline gosteje ali redkeje. (Glej podobo 5.). Rastline zelenjadne in velikih cvetic naj bodo po 3 do 4 centimetre druga od druge. Manjše rastline sadi gosteje. Prav fine rastline moraš po saditvi o pričetku pokrivati s šipami. Zelo važno je sadike privaditi zraku in vetru, in sicer prav polagoma jih moraš privaditi. Od kraja odpiraj le po malo okno, potem vedno bolj in slednjič postavi zeboje kar na plano na primeren kraj. Tako utrjene rastline rasto potem brez ovire, ako jih v grede presadiš, in niso v nevarnosti, da jih solnce posmudi, kakor rado tiste, ktere so nepravilno po sobah vzgojene.

O lovu in poljedelstvu*).

Najprej moram opomniti, da sem v prvi vrsti poljedelec in še le potem lovec. Vsakemu objektivno sodečemu človeku je tudi gotovo znano, da so interesi prvega večje važnosti nego interesi zadnjega, da torej lov nikakor ne sme škoditi poljedelstvu. Nasprotno pa se zopet mora priznati, da ima tudi lov pravico do obstanka in da se mora varovati s postavnimi določbami. Med nelovci je zelo razširjeno mnenje, da lov ni nič drugega nego postranska zabava, „sport“ bogatašev na troške ubogih pritiskanih poljedelcev. Da, mnogi v pravem fanatizmu tako zelo nasprotujejo lovu, da trdijo: lov je glavni vzrok, da je poljedelstvo sedaj v tako slabem stanju; lova bi ne smeli varovati zakoni, ampak nasprotno, bilo bi ga treba oprostiti zakonov, da bi potem pospeševal poljedelstvo. Ne-

avno sem čital v nekem časniku (ne spominjam se več v katerem, ali zdi se mi, da v nekem slovenskem), da ni druge boljše pomoči poljedelstvu in posebno sadjereji, nego to, da se zajec proglasi kot roparska zver in da je vsakomur dovoljeno, ustreliti ga, kjer in kadar ga le more, da se končno popolnoma uniči ta škodljiva žival. Kakor sem omenil že početkom, sem v prvi vrsti poljedelec in potem še le lovec; vendar pa pri meni še nikdar ni prišel lovec v nasprotje s poljedelcem, v katerem (nasprotju) bi bil ta ali oni trpel veliko škodo. Zakaj bi ne živela oba v soglasju med seboj? Polje delovanja je obema lepa narava, oba sta jej iz ljubezni udana. V zgodovini človeštva pa je lovec pripravljajal pot poljedelstvu. Oba sta živinorejca. Kaj vé nelovec, kako skrbno čuva pravi lovec svojo divjačino, koliko noči jej žrtvuje, da bi jo obvaroval zveri, bodisi v živalski, bodisi v človeški podobi! Ni veselje streljati, kar ima nelovec edino za lov. Lovec ni, kdor pravi: „O jaz streljam prav rad,“ pa ne razume čisto nič, kako se goji in redi divjačina. Koliko nelovcev je, kateri trdijo, da je lov le surovo, barbarično veselje, ter pravijo: „To bodi plemenito veselje, streljati ubogo žival!“ Moralna, plemenita smer lova je reja in vzgoja divjačine, ravno tako, kakor poljedelec vzgaja in redi svojo govejo živino, samo da je pri lovu živinoreja ekstenzivna, pri poljedelstvu pa intenzivna. In ali morebiti poljedelec svojo živino vzgaja le, da jo gleda? Kako rad zakolje svojega z veliko skrbjo vzrejenega prašiča, če treba s svojo roko; nežna gospodinja ulovi goloba in ga neusmiljeno utopi ali odseka raci glavo! Lovec usmrti divjačino, ktera je odveč, z enim samim strelom, in dovolj je. Kako britko pa je lovcu pri srcu, ako žival slabo zadane in jo izroči gonjačem, da jo ulové, to ve le pravi lovec. Kako težavna je vzgoja divjačine! In zakoni naj bi je ne podpirali izdatno! Vzemimo nekaj vzgledov:

Zima je v deželi; čas lova je preteklo in ostali zajci trpé lakoto in, ker ne morejo daleč na okoli ničesar dobiti za svoj želodec, ukradejo se, premagavši svojo bojazljivost, v majhen, z mejo ograjen vrtič kmeta, čegar samotno poslopje ni daleč od gozda. V vrtu je še nekaj pozabljenih, na pol v snegu zakopanih zeljnatih glav, s katerimi se uboga živalca nekoliko okrepeča. En sam strel iz bližnjega okna, in po njem je. Lovec, kateri ravno ni bil daleč, sliši strel, pride skrivoma bliže in vidi, kako stopi kmet s puško iz hiše, pobere zajca in ga dopadljivo opazuje. Lovec se pokaže iz svojega skrivališča, gré proti kmetu in zahteva od njega puško in zajca; kmet pa se mu smeje v obraz, rekoč: „Ograjeno posestvo, smem streljati.“ Ali je radi tega lovec jeseni prizanesel nekterim zajcem, da mu jih potem pred nosom postreli kmet?

Končno se je z nastavljanjem soli za lizanje i. t. d. posrečilo, stalno privabiti srnjaka in 3 srne v 400 oralov velik gozd. Žal, da skozi gozd vodi pot, ktera je v javni rabi. Po ti poti gré neki kmetski hlapec z lestvenim vozom po listje v bližnji gozd svojega gospodarja. Spremlja ga posebne vrste lovski pes (Köter), dobro znan mimo-gredočemu lovcu, ker ga je večkrat videl loviti v istem svojem okraju. Lovec poprosi hlapca, naj bi vsaj v tem gozdu psa vodil na vrvice, kajti v gozdu so srne, ktere pes lahko razpodi. „Kaj je meni do tega“, odgovori hlapec. Lovec ni še 200 korakov za njim in že sliši znani glas psov. Obrnivši se vidi, kako divje beže srne čez pot, za njimi glasno lajajoči pes in na vozu škodoželja smejoči se hlapec. Tako je trud enega leta zopet zastoj, in srne so v okraju soseda, kateri je vse postrelil. Lovec bi bil lahko ustrelil psa, ko je lovil srne, ker je

*) Sprejeli smo v list članek o lovu tudi od strani kmetovalca — lovca, ki lov v obče zagovarja. Po našem mnenju kmetovalci nikakor niso v obče proti lovu in če je ta ali oni v sovarstvu do zajca predaleč zašel, vzrok so temu krivične naredbe glede povračila po njem storjene škode. Ta krivica naj se popravi, in vsa mržnja kmetovalcev — sadjerejcev do lova bo nehala. Čast. gospod pisatelj v članku omenja Česko deželo. Da, sklenejo naj se določila o povračilu škode, storjene po divjačini, ki veljajo na Češkem, in zadovoljni bodo kmetovalci. Ured.

šel 50 korakov blizu njega, ali potem bi ga bil hlapac naznalil sodišču radi hudobnega poškodovanja tuje lastnine, in še zaprli bi ga bili. Tako razmerje bi se stvarilo, ako bi šlo po volji črnovrške podružnice. Čemu jemljo psa s seboj, kateri naj baje varuje hišo? Čemu lovi mačka, katero redé v hiši radi premnogh mišij, daleč po polju in gozdu in uničuje koristne ptice pevke?

Največje sovraštvo je naperjeno proti nesrečnemu zajcu; ta se mora uničiti, ker gloje sadna drevesa! Dà, zajec je lenemu sadjarju zelo neprijetna žival. Neke ne navadno stroge, snežene zime mi je v sadnem vrtu napravil čez 50 gld. škode. Zelo sem se jezil — morebiti nad zajcem? — ne, nad svojo zanikarnostjo, da nisem namazal sadnih dreves. Prihodnje leto sem sklenil — morebiti postreliti vse zajce? — ne, ampak prihodnjo jesen namazati vsa sadna drevesa. Ako bi jih ne bil namazal in raje zajcem napovedal uničevalen boj, bil bi vender le ostal kak zajec pri življenju in bi se bil zopet lotil sadnih dreves. Tako sem pa raje pustil živeti zajce, in od kar vsako leto namažem sadna drevesa, ne morem se pritoževati o nikaki škodi. Sadjarstvo baje ni mogoče, ako se ne plača vsaka škoda, katero povzročijo zajci, naj so se drevesa proti glodanju zavarovala ali ne. Če so stvari take, lova gotovo nihče ne bo vzel v zakup, in ako ostane v vsaki občini le en zajec, gotovo se bo lotil nenamazanih sadnih dreves, in kdo naj potem plačuje odškodnino? Sploh pa se v naši deželi toliko govori v lovu neprijaznem zmislu, kakor da bi tukaj kar mrgolelo zajcev; vsak pa, kdor je le količkaj prišel čez naše meje, nam bo pritrdil, da je v naši državi malo dežel, ktere bi bile ubožniše na zajcih kakor Kranjska. Poglejmo na Česko, na Višje- in Nižjeavstrijsko, kako bogato je tam poljedelstvo v primeri pri nas; koliko so te dežele v sadjarstvu pred nami in koliko 100krat več zajcev je tam, in sicer ne samo spkšno, ampak tudi primeroma. Tam se naravno tudi plačuje odškodnina, in sicer v prav veliki meri. Jaz poznam grajščino, ktera vsako leto plača 3000 gld. za škodo, katero so napravili zajci na polju; toda ta škoda se posestnikom bogato izplača; in vender se tudi grajščini kot zakupnici lova izplača lov, ako postrelijo v enem samem dnevu n. pr. 500—1000 zajcev. Kakšna lovarina pa se tudi plačuje tukaj! Poglejmo le v bližnjo sosedno nam Štirsko; 200—400 gld. lovarine za malo občino je nekaj čisto navadnega. Da, so občine, ktere nimajo skoro nobenih občinskih doklad, ker velik del svojih stroškov pokrivajo z lovarino. Ali take razmere so le tam mogoče, kjer je lov postavno zavarovan. Ako pa zakupnik lova mora plačati za nekoliko zajcev, ktere dobi in kateri ga z lovarino in vzdrževanjem lovcev i. t. d. tako že stanejo trikrat toliko, kolikor dobi zanje, ako jih proda, še neopravičeno odškodnino, potem kmalu sploh ne bo več moči dobiti zakupnika lova. Pravim, neopravičeno odškodnino, kajti taka bi bila, ako bi se zahtevalo, da bi zakupnik moral plačati odškodnino za nenamazana sadna drevesa, ali še celó, kar zahteva črnovrška podružnica, škodo, katero napravijo druge grabljive zveri, ktere lovec že tako uničuje po svojih močeh. Dober lov donaša zakupniku dobiček, potem lahko plača veliko lovarino in izvršuje svojo dolžnost, popolnoma zadovoljiti opravičeni zahtevi do odškodnine. Poljedelec potem ne bo trpel nobene škode in občina, oziroma poljedelci, bodo uživali veliko korist na dohodkih, kateri se stekajo po visoki lovarini v občinsko blagajno.

Radi tega se kot poljedelec izrekam proti prošnji (peticiji) črnovrške podružnice in upam, da se mojemu mnenju pridružijo tudi drugi poljedelci, bodisi lovci ali nelovci, kateri vender tudi poznajo razmere v drugih de-

želah in katerih niso zaslepile puhle fraze o škodljivosti lova poljedelstvu.

Anton grof Barbo.

Kako se je varovati pred nakupom sleparskega deteljnega semena?

(Dalje.)

III.

Zakaj se pri nas sleparsko deteljno seme lahko proda?

Sleparsko deteljno seme se prav lahko speča, ne samo pri nas, ampak tudi drugod. Popačeno deteljno seme je namreč precej težko mogoče poznati. Drobna semena je že tako težko razločevati, še posebno pa velja to za deteljna semena, katerih imamo veliko vrst, ki pa so si tako močno podobna, da se človek prav lahko moti. Deteljna semena so si po velikosti, barvi in sploh po njih vnanjosti tako podobna drugo drugemu, da jih nevede oko nikakor ne more razločevati.

Naši gospodarji v obče ne poznajo različnih deteljnih semen, kar jim pa ni zameriti; saj jih še dobri poznavatelji ne morejo vselej razločevati s prostim očesom, če jih še tako pazno ogledujejo. Naši gospodarji ne spoznajo prej goljufije, dokler jim košnja na njivi tega ne pokaže.

Nevednost je torej pri detelnem semenu največ kriva, da sleparsko blago kupujejo za pristno in dobro. Marsikdo je že prav živo občutil in se do dobrega prepričal tudi pri tej stvari, da je nevednost res zelo „draga reč na svetu“.

In to, kar bi naše gospodarje moralo še bolj odvracati od sleparskih prekupcev, to jih ravno najbolj vabi in zapeljuje, kupovati tako blago. To je nizka cena, za katero se ponuja sleparsko seme. Že iz nizke cene bi naši gospodarji morali sklepati, da blago ne more biti dobro. Toda pri nas je ravno nasprotno. Nizka cena jim je všeč, ker hočejo biti varčni in si hočejo pri semenu kaj prihraniti. Naši gospodarji se bojé kupiti dražje seme. Tega pa ne pomislijo, da dobro, pristno in skrbno očiščenno seme ne more biti po nizki ceni, saj povzroči čiščenje semena vender nekaj stroškov. In koliko plevela in smetij ne odpade pri čiščenju, kar vse moramo v nečiščenem blagu tudi kupiti? Ko bi naši gospodarji le malo pomislili ali računali, gotovo bi se ne pritoževali, da jim je očiščenno seme predrago. Izprevideli bi, da je nizka cena slabega semena le navidezna, ker je glede njegove vrednosti neprimerno višja kakor najvišja cena pristnega in skrbno očiščenega semena. Vrednost dobrega semena se sploh primerjati ne da z ono pokvarjenega blaga, ker to prav za prav ni za nobeno rabo.

Ali ni potemtakem naša varčnost napačna, ker raje kupujemo sleparsko seme kakor pošteno in zanesljivo blago, zato ker je za nekaj novčičev cenejše? Ali pri tem ne goljufamo dvakrat sami sebe, ker moramo za plevel in smeti šteti denar?

Ne bodimo varčni, kjer ne smemo biti, bodimo raje tam, kjer je varčnosti v resnici in krvavo treba, da si izboljšamo stanje. V semenski kupčiji pa bodimo previdni, kar se da, če tudi nam je za dobro seme kaj več plačati; saj se nam taki troški pozneje obilokrat povrnejo z boljšim pidelkom.

Nevednost in nizka cena nas torej goljufata, da kupujemo slabo seme. Poleg tega pa moramo tudi sami pripoznati, da imamo ravno pri tej stvari preveč zaupanja do semena, ktereга ponujajo kmetske roke. Navadno smo teh mislij, da je od kmeta kupljeno

seme več vredno in bolj zanesljivo. Izkušnje zadnjih let nas pa uče ravno narobe, da se namreč iz kmetijskih rok poproda prav veliko sleparskega blaga, na veliko škodo poštene kupčiji in prizadetim gospodarjem.

IV.

Kako škodo trpimo s setvijo sleparskega semena?

Že pri nakupu slabega semena trpimo škodo, ker moramo za ničvredno blago denar šteti. Če tudi je cena nizka in so troški za nakup semena majhni, je denar vender le zavržen in izgubljen. Ta škoda je pa primeroma še majhna. Veliko večjo škodo trpimo potem, ko je seme v zemlji in setev začne rasti. Letos sem imel priliko ogledati si več takih njiv, na katerih je bila sejana lucerna ali nemška detelja, kupljena na novomeškem trgu. Žalostno je bilo gledati taka deteljišča! Sem in tje je rastla lucerna, a dosti več je bilo vsakovrstnega plevela, dosti prostora je pa tudi bilo praznega. Ta škoda je občutljiva za prizadetega gospodarja! Vse delo je zastoj in letina po zlu. Večkrat izide detelja tako na redko, da ne kaže drugega, nego deteljišče preorati in vnovič obsejati. To je tudi najbolj pametno. Dostikrat pa puščajo gospodarji taka pomanjkljiva in plevelna deteljišča po več let. Da v takih slučajih trpe vsako leto škodo zaradi prepričanih košenj, je čisto umevno. Ta škoda je pa v naših krajih toliko večja in bolj občutna, ker smo primorani pridelovati potrebno krmo tudi na njivah, če hočemo kaj doseči z rejo živine, koja se nam v sedanjih časih še najbolj sponaša. Travnikov imamo sploh premalo, tako da nam travniški pridelek nikakor ne zadoštuje. Če se nam pa še pridelovanje detelje ponesreči, trpimo silno veliko škodo; saj ni hujšega zla za kmeta, kakor je to, če mu zmanjka krme in je prisiljen živino pustiti stradati ali pa prodati za slepo ceno. Z vsemi silami se moremo torej braniti pred škodo, ktero si nakopavamo s sleparskim deteljnim semenom.

(Dalje prihodnjič.)

Kako je treba vzgajati zeljne sadike.

Ker je zelje vsakomur, kmetu kakor gospodu, pri ljubljena jed in ker vrh tega po nekterih krajih v dobrih letinah daje lepe denarje kmetovalcu, menim, da ne bode odveč, ako navedem nekoliko pravil, kako je treba ravnati z zeljnimi sadikami, da se pravilno vzgoje.

Kakor pri vsakem pridelovanju, pomniti je tudi pri zelju, da je edino iz dobrega semena mogoče dobiti čvrstih sadik. Pri nas na Kranjskem ne uspeva nobeno zelje bolje nego tako imenovano „kašeljsko“ ali „ljublansko“ zelje. Poskušal sem razna semena, koja se ponujajo v semenskih cenikih, in teh je mnogo. Samo v enem samem ceniku je navedenih 44 raznih vrst zelja. Lansko leto sem poskusil 20 vrst, ktere so se v ceniku imenovali kot najboljše, toda niti približno se ni moglo nobeno meriti z našim domačim zeljem. Zato prav toplo priporočam seme domačega zelja.

Na zračnem, solnčnem kraju se koj, ko odleze sneg, pripravi pripravna greda, koja naj se pognoji z dobro razkrojenim gnojem. V to gredo naj se v prvi polovici meseca marcija vseje seme. Navadno v tem času rado nastane hladno vreme, in mraz bi pokončal mlade rastlinice, ako bi jim ne poskrbeli za primerno odejo. Najpripravnejše je smrečje. Pomniti pa je treba, da se mora odeja — bodi že kakršna koli — po dnevu dvzeta, sicer zrastejo mlade rastline predolge in ostanejo slabe, kar pa nikakor ni prav. Zato se v prvi vrsti pri-

poročam, zeljno seme nikdar ne sejati v senčno gredo. Le tedaj, če se seme vseje na zračen kraj, kterega večji del dneva obseva solnce, je mogoče vzgojiti čvrste sadike.

Razume se, da je treba pridno pletiti ter ob suhi škropiti z vodo, koja naj v za to pripravljenem sodu vedno na vrtu stoji, kajti voda iz potoka ali studenca je navadno premrzla.

Sejati se tudi ne sme pregosto, da se sadike morejo dobro razrasti.

Le tako vzgojene sadike bodejo srečno prestale prve dni po sajenju na zelnik, če prav bi posijalo gorko solnce, kar se sploh rado zgodi ob zeljnem sajenju.

V. M. K.

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico v Trstu.

Meseca junija p. l. se je v Trstu ustanovila — kakor je čast. čitateljem znano — „kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“. Da je bila družba potrebna, dokazuje to, da ima že mnogo udov kmetovalcev, kteri se zelo zanimajo zánjo. V teku teh šestih mesecev svojega obstanka je družba že imela štiri javne shode v okolici s prav dobrim uspehom. Prvi shod v mesecu avgustu je bil v Sv. Križu, kjer se je delovalo na to, da bi se ustanovila vinarska zadruga po vzgledu isterske in vipavske. Upamo, da se bo to zgodilo še letos. Pri shodu je bilo navzočih nad 80 kmetovalcev posestnikov. Drugi shod je bil meseca oktobra v Lonjerju. Pri tem shodu je predaval tudi katinarski gospod župnik o narodnem gospodarstvu. Pri shodu je bilo navzočih nad 120 kmetovalcev. Tretji shod meseca novembra v Rojanu ni bil tako živahen kakor njegova prednika, a tem bolj sijalen je bil meseca decembra na Proseku. Pri tem shodu je o trtoresji predaval gosp. Cotič, potovalni učitelj pri tržaški vladi. Poslušalcev je g. učitelj po njega lastni izjavi imel „mnogo preveč“, nad 150 kmetovalcev. Družba je v tem oziru gotovo storila svojo dolžnost, saj se pa tudi ljudje prilično zanimajo za njo. Konec decembra p. l. je družba imela 180 udov, kar je gotovo v naših razmerah veliko.

Materijalnih in moralnih podpor pa družba nima skoraj nobenih. Tržaški magistrat še prošnje ni hotel sprejeti, ker je bila tudi slovenska in ne samo italijanska. Kmetijska družba „Società Agraria“ ni niti odgovorila na naše pismo, isto tako ne goriška. Vlada nam je le deloma nekaj obljubila, a častno izjemo dela kranjska c. kr. kmetijska družba, ki nam je moralna voditeljica, materialno pa nam daje „Kmetovalca“ za naše ude po znižani ceni. B di ji za to izrečena javna zahvala. Družba ima sedaj z novim letom svojega pomožnega uradnika, kteri uraduje vsak dan od 11.—12. ure zjutraj v prostorih „Via molino piccolo št. 1. I. nadstr., tako, da se vsak, kdor ima kaj opraviti pri družbi, lahko obrne tjekaj. V tem letu upamo boljšega napredka. V to pomoz Bog!

Iz podružnic.

Iz Begunj na Gorenjskem. Dne 20. januarja t. l. se je vršil v navzočnosti 40 družabnikov občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice.

Predsednik J. Turk pozdravi navzoče, obžaluje, da zopet pogreša nekterih družabnikov, ki bi se bili lahko udeležili zborovanja, ter naznani, da je c. kr. živino-zdravnik iz Radovljice pisмено sporočil, da je uradno

zadržan priti predavat o živinskih boleznih, kakor je bil zagotovil predstojništvu.

Iz poročila o delovanju v minulem letu se razvidi, da je podružnica imela 2 zbora, odbor pa 3 seje. Pri občnem zboru, ki je bil dne 10. junija, se je dogovorilo posebno o predlogih za glavni občni zbor v Ljubljani. Med drugim je tukajšnja kmet. podružnica predlagala: „Slavna c. kr. kmetijska družba naj pri merodajnih faktorjih deluje na to, da se za Kranjsko ustanovi deželna zavarovalnica proti požaru in drugim uimam.“ Ta podružnični predlog je bil pri glavnem občnem zboru sprejet soglasno. — V zadnjem času je odbor odposlal na vele-slavni deželni zbor prošnjo, naj bi se nekteri §§ lovske postave predrugačili v korist kmetovalecev.

V letu 1894. je kljub temu, da nekterniki (kakor povsod) nasprotujejo kmetijski podružnici in kljub temu, da so 3 udje brez vzroka odstopili, število udov narastlo od 52 na 61! Veliko število za malo okolico. Eden družabnik, Miha Justin, pa je med letom umrl. Blag mu spomin!

Spomladi minulega leta je predstojništvo naročilo za ude 350 sadnih dreves in raznega semena.

Denarno stanje je bilo ugodno. Na Urhovo nedeljo se je napravila tombola. Dasi je bilo silno neugodno, deževno vreme, donesla je tombola kosmatega dohodka okrog 70 gld. — Slavna kranjska hranilnica je že v letu 1893. obljubljeni znesek 60 gld. izplačala in iz nova naklonila podružnici za zgradbo sušilnice 40 gld. podpore. Visoko c. kr. ministerstvo pa je po posredovanju čast. glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe dovolilo v ravno prej navedeni namen podpore 150 gld. Častiti glavni odbor nam je tudi zagotovil podporo. Izrekla se je slavni hranilnici kranjski, visokemu c. kr. kmetijskemu ministerstvu in glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe najsrčnejša zahvala.

Poroča se dalje o zgradbi društvene shrambe za sadno sušilno in druge namene. Z zidanjem se je bilo pričelo v letnem času, a ker je bilo primanjlo kamenja, moral je zidar delo pustiti. Predsednik graja mudne družabnike, ki so vedno odlašali z vožnjo kamenja, ki je bil pripravljen spomladi, v letnem času pa niso utegnili voziti; zato se je bil najel voznik, ni bilo pa moči pripraviti zidarja, da bi bil pričeto delo dokončal; jeseni pa se mu ni pustilo zidati. Dosedanje ozidje se je za zimo pokrilo z deskami. Predsednik vspodbuja družabnike, naj vsak pomaga po svoji moči, da se bo pričeto delo dokončalo kakor hitro mogoče, ter jih pozivlje, naj vsak ud to, kar misli ali kar je obljubil darovati, bodisi v materijalu ali denarju, sedaj kmalu pripelje ali da. Nekteri družabniki so svoje obljube že izpolnili, drugi pa le deloma. Tisti, ki so zagotovili les, naj ga pripeljejo na „Trato“, kjer se bode vezalo ostrešje. Končno predstojnik izreka nado, da ga bodo odborniki in vsi družabniki podpirali ter da njegovi opomini ne bodo brezuspešni, ker le pod tem pogojem ostane še na čelu društva, ki se je dosedaj prav lepo razvijalo.

Iz računov se je razvidelo, da je podružnica v letu 1894 imela dohodkov (s plač. udnino) 529 gld. 67 kr. troškov pa (z odposl. udnino) . . . 303 „ 87 „

torej je ostalo v blagajni . . . 225 gld. 80 kr.

Ta račun je odbor pregledal in potrdil. — Pri točki: „Dogovori zaradi delovanja v letu 1895.“ izrazi predsednik željo, naj družabniki sedaj povedo svoje mnenje, odbor bode deloval po želji večine. Soglasno so vsi navzoči udje za to, da naj se pred vsem dovrši društvena shramba, z nakupom travniške brane in gnojnične srkalke

(pumpe), kateri so nekteri udje želeli, pa naj se počaka, ker še sedanjega kmetijskega orodja nimamo kam spraviti.

Ker je dosedanji odbornik za vas Poljče od kmetijske družbe odstopil, voli se za odbornika jako vneti in za podružnico požrtvovalni družabnik Anton Pohar.

Pri zašnji točki — predlogi in nasveti družabnikov — sklene se soglasno, da smejo v letu 1895. zaradi nekterih nepravilnosti, ki so se godile v minulem letu, društvene stroje rabiti edino le družabniki. Pozneje, ko bode dovršena društvena shramba, bodo proti mali odškodnini smeli trijer rabiti tudi nedružabniki.

Končno se določi za prihodnji občni zbor „bela“ nedelja, z željo, da bi se k zborovanju povabil gospod ravnatelj c. kr. kmetijske družbe ter tudi c. kr. živino-zdravnik iz Radovljice, kateri naj bi izpolnil pri tem zborovanju izostalo točko „poučni govor o živinskih boleznih.“

Iz Gorij. Dne 6 t. m se je vršil v prostorih ljudske šole ustanovni shod c. kr. kmetijske podružnice za gorjansko županijo v navzočnosti gosp. družbenega tajnika G. Pirca in odbornika Janka Žirovnika, bivšega gorjanskega nadučitelja. Ta shod so počastili tudi častiti gostje iz okolice, zlasti iz Radovljice in z Bleda. Nabralo se je udeležnikov, da je bila gornja učna soba natlačeno polna, še gospodinje so se udeleževale tega velevažnega shoda.

Zborovanje otvori predsednik osnovalnega odbora s primernim nagovorom in da potem besedo g. dr. Janu kot poročevalcu. Ta v začetku svojega govora poudarja, da hoče osnovalni odbor s tem zborovanjem upreči Gorjance v voz gospodarskega napredka po načelu presvitlega cesarja: viribus unitis, z združenimi močmi, obrača pozornost gospodarjev zlasti na živinorejo in sadjarstvo, ktera sedaj kmetovalcu, posebno Gorjancem, največ dohodkov obetata, in slednjič pove kratko, kaj da je dosedaj storil osnovalni odbor. Ta, obstoječ iz župana, župnika, nadučitelja in dr. Jana je z osnovalnim shodom končal svoje delovanje in obeta podružničnim članom za prvo leto devet veliko vrednih ugodnostij.

Po tem poročilu nas je iznenadil gosp. Pirc z jako temeljitim in jedernatim govorom o živinoreji in je dal odboru marsikak miglje, kje naj se prične zboljševanje. Kar čudili smo se, koliko poučne tvarine o klaji, senu in gnoju, o reji govedi, konj, ovac in prasičev, o mlekarstvu in sirarstvu je znal v tem kratkem času jedrnat omenjati.

Po kratkem presledku, kateri se je porabil za vpišovanje udov, stavi gosp. župnik J. Ažman predlog, naj se soglasno izvolita župan Žumer za predsednika in nadučitelj Žirovnik za tajnika. K temu pristavi g. dr. Jan, da mesto podpredsednika pristoja potem običajno gosp. župniku.

Temu predlogu ugovarja g. Vinko Jan iz stališča, da se mora ljudstvo pri vsaki priliki vaditi zavednosti in samostojnega mišljenja, zlasti pri volitvah, in predlaga, naj se voli po listkih. Ker ni bilo povoda temu ugovarjati, voljeni so bili po listkih omenjeni trije gospodje v predsedništvo.

Člani iz vsake sedmerih katastralnih občin volijo iz svoje srede po enega odbornika in enega namestnika, od katerih se vsaj eden mora udeleževati odborovih sej. Prva taka seja bode dne 2. svečana popoldne. Do tedaj bodo tudi volitve v občinah gotove. Dosedaj je volila le občina Podhom dr. Ivana Jana za odbornika in Josipa Vogelnika, po domače Guharja, za namestnika.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 8. Pri nas pridelujemo vedno bolj kisló vino, dasi grozdje pozno beremo, in kupci ne marajo mnogo zanje ter iščejo bolj sladko. Ali bi vinu ne škodilo, če mu dodenem saharina, ali bi bilo bolje dodati mu grozdnega sladkorja? (F. S. v Z.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja posnamemo, da hočete svojemu vinu odvzeti preobilo kislino. Če dodenete vinu veliko grozdnega sladkorja potem bo pač vinska kislina bolj ali manj zakrita okusu, vino bo pa zaradi sladkobe morda še bolj zoprno. Pa tudi to bo trpelo le toliko časa, dokler grozdni sladkor ne bo pokipel, kajti potem bo pač vino močnejše, vendar pa ravno tako kisló kakor poprej. Vrh tega omenjamo, da vinu ne smemo privedati grozdnega sladkorja, ker je zdravju škodljiv, in sicer ne sam na sebi, ampak zaradi tistih primesi, ki pridejo vanj pri izdelovanju. Drugače je pa s saharinom. Saharin v vinu ne pokipi in s svojo sladkobo res krije premočno kisló okus, vendar je treba pazno postopati, da se v vino ne dene preveč te snovi, ker je lahko naredi zelo zoprno. Nekaj gramov zadostuje za cel sod vina in Vam mora skušnja povedati, ktera množina bo prava. Saharin vina ne izpremeni prav nič in tudi zdravju prav nič ne škoduje. Končno Vam pa priporočamo, pridelk raje zboljšati tem potom, da vinograd počasi zasadiš z zgodnjimi trtami, ki dajejo vino, ki ima malo kislino. Trte Vam bodo vrhu tega dajale toliko močnejše in manj kisló vino, kolikor umneje jih boste obdelovali.

Vprašanje 9. Imam pravdo radi svoje kobile, ki je po noči ušla s paše na sosedov svet. Sosed je kobiló zarubil in še le drugi večer povedal, da je pri njem. Ko sem zvedel, kje je kobiló, sem poslal ponjo in sem sosedu sporočil, da mu povrnem vso cenjeno škodo. Sosed mi sporoči, da jo vrne, če plačam od glave 5 gld. (bilo je tudi žrebe zraven), ker mu je pš-nico popasla. Sosed je pustil pšenico še tisti dan požeti. Dokazano pa sploh ni, če je bila kobiló res v pšnici. Na to sem šel k sodišču, ker sem se bal za žrebetno kobiló in ker sem jo nujno potreboval za vožnjo. Tretji dan sem dobil kobiló nazaj. Prosim pojasnila, ali je sosed prav ravnal, oziroma, ali sem, jaz prav imel, ker sem ga tožil? (J. Z. na S.)

Odgovor: Glede tega je merodajen zakon o obrambi poljščine z dne 17. januarja l. 1875. Poškodovani posestnik sme živino zarubiti (§ 26.), a mora to takoj županu naznaniti (§ 27.) Župan mora potem precej obvestiti posestnika živine o izvršeni rubežni (§ 34.) ter je njegova dolžnost, poravnava doseči, oziroma, če to ne gre, dati škodo ceniti (§ 37.). — Iz tega je posneti, da Vaš sosed ni pravilno ravnal in da ste prav imeli, ker ste ga tožili.

Vprašanje 10. Pri izvolitvi župana smo sklenili dati mu za njegov trud in pisarije na leto 174 gold. odškodnine, on pa sedaj za vsako sejo in tudi za druge reči dobi pisarja od glavarstva, za katerega zaračuní občinski blagajni po 5 do 6 gold. Ali župan sme tako postopati? (M. D. v S.)

Odgovor: Po § 25. občinskega reda za Kranjsko, določi občinski odbor na podlogi posebnega sklepa, ali in koliko je dati županu plačila in povračila za njegov trud in pisarniške troške. Če ste v občinskem odboru sklenili, dati županu za vse to 174 gold., župan pa vrhu tega vendar le pisarja še posebej zaračunja, imate pravico, kadar potrjujete občinske račune, te neopravičene troške iz računa izločiti in od župana zahtevati, da jih izbriše, oziroma povrne. Če tega neče storiti, se lahko pritožite na deželni odbor.

Vprašanje 11. Lanska detelja mi je pognila, ker je oves polegel. Vsled tega mislim pustiti staro deteljo, in zato Vas prosim sveta, s čim naj jo gnojim, z gipsom, s pe-

pelom ali s kajnitom, da bo bolje uspevala. Kdaj naj gnojim? (J. P. v R.)

Odgovor: Če Vaše vprašanje prav razumemo, mislite pustiti rdečo (štajersko ali domačo) deteljo rasti še tretje leto. To ne gre in tudi noben gnoj ne bo pomagal, kajti ta detelja je dveletna in bo v tej zimi vsa usahnila. Ostale bodo k večjemu tiste deteljne rastline, ki so se slučajno zasejale še le lansko leto..

Vprašanje 12. Na neki njivi mislim saditi eno- in dveletne akacije. Prosim sveta, če smem to storiti ob luni, ki jo bomo imeli sedaj? Pri nas namreč pravijo, da strohne korenine tistim rastlinam, ki se sade ob prosenčevi luni? (J. V. v St. J. pri Trstu.)

Odgovor: Na luno držati se ob saditvi rastlin je vraža. Take vraže rodi pa le neumnost. Proti neumnosti boriti se je pa zastonj, to kažejo vse skušnje, zato je škoda zgubiti vsako besedo tudi proti vražam. Če ste pameten mož, potem boste sadili akacije ob primernem času, naj bo luna teka ali taka; če pa držite na vraže, potem Vam naša beseda tako nič ne bo pomagala.

Vprašanje 13. Je li kdo poskusil proti trtni uši žaganje zakopati okoli trtnih korenin in s kakšnim uspehom? (U. G., dekan v T.)

Odgovor: Slišali smo o tem sredstvu in smo kot „posebnost“ o njem poročali v listu, a za resnega ga nismo nikdar smatrali. Da smo prav imeli, dokaz nam je splošen molk o njem, dasi je to sredstvo bilo iznajdeno uže pred kakimi petimi leti. Morda je komu izmed naših č. čitateljev kaj znanega, ali je pa kdo morda sam naredil poskušnje?

Vprašanje 14. Dobil sem sod istrjanskega vina, ki se je po pomoti natožilo v posodo, v kateri je bilo poprej janežovo žganje, vsled česar je vino dobilo okus po janeževcu. Ali je kako sredstvo ta okus odpraviti? (T. K. v L.)

Odgovor: Okus in duh po janeževcu pride od eteriškega olja, ki se nahaja v janežu in ni ga sredstva, s katerim bi bilo moči ta okus, oziroma duh, odpraviti. Nekoliko bi pomagalo, če bi vino precedili skozi oglje.

Vprašanje 15. Imam štiri jesenske prasiče, ki so bili vedno čvrsti in zdravi, a zdaj jih je naenkrat prišla neka bolezen, ki se v tem pojavlja, da ne morejo stati, in sicer še toliko časa ne, da bi se najedli. Če prasiče dvignemo, precej zopet padejo na kolena in slednjič se zvrnejo na vamp. Kaka je ta bolezen, in kako jo je treba zdraviti? Omenjam, da so prasiči v suhem svinjaku ter imajo nastlano z obilno suho bukovo steljo. (M. P. na C.)

Odgovor: Določenega odgovora Vam na Vaše vprašanje ni mogoče dati, ker drugače niste nič popisali, kakšni so prasiči in kje imajo prav za prav bolečine. Da Vaši prasiči ne morejo stati, more vzrok biti prehlajenje, bolezen, ki pride od krmjenja, ali pa omehčanje kostij. Ker imajo štirje Vaši prasiči to bolezen, bo bržkone zadnji vzrok pravi, kajti gotovo so iz enega gnezda ter so rastli vsi pod enakimi pogoji, zato so tudi vsi enako podvrženi tej bolezni in so razmere enako vplivale nanje. Omehčanje kostij je tista bolezen, na kateri tudi otroci bolehalo ter se imenuje „rahitis“, ali „anglenška bolezen“. O otrocih, obolelih za to boleznijo, pravijo ljudje, da imajo „dvojne ude“, kar seveda ni res, ampak se le členi na rokah in nogah zdebijo, ker se mehka kost napne. Vzrok tej bolezni je pomanjkanje fosforovokislega apna v krmi, zato je v odstranjenju tega vzroka tudi sredstvo, bolezen ozdraviti. Tako obolelim prasičem je vsak dan treba dajati po nekaj gramov fosforovokislega apna (t. j. očiščene kostne moke), in ker so tako bolne živali tudi malokrvne, je dobro, če dobe malo arzenika (mišice), in sicer v obliki raztopine. Množino teh zdravil pa more določiti le živinozdravnik, kateri na licu mesta po preiskavi bolnih prasičev določi pravo bolezen, kajti

iz popisa pravo bolezen spoznati največkrat ni mogoče; zato tudi mi za svoj odgovor ne prevzamemo nobene odgovornosti.

Vprašanje 16. Kako je ravnati z brejimi kobilami pred porodom? (A. B. v S.)

Odgovor: Kobile, ki bodo storile, naj se zadnji čas malo rabijo, in sicer le za lahko delo. Zadnje dni naj pa sploh ne delajo, vendar naj se pa vsak dan sprehodijo. Štiri-najst dni poprej, predno se ima kobila ožrebiti, ponehajte jo močno krmiti, da se želodec in čreva izpraznijo, ker to dobro de mladiču in olajša porod. Najboljša krma taki kobilam je prav dobro sladko seno. Kadar vsa znamenja kažejo, da bo kobila storila, tedaj jo ženite v zagrajeno stajo ter ji dajte dovolj suhega nastilja in pa mir. Staja naj bo 4 do 5 metrov dolga in široka. Kobila v staji seveda ne sme biti privezana.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Fran. Gollob**, grajščak na Lesnem Brdu ter 25 let družben član, je umrl dne 18. t. m. — Dne 14. t. m. je umrl gospod **Miha Cirar**, župan in posestnik v Cirkušah in zvest član naše družbe. Naj počivata v miru!

* **Poučni tečaj za ribiče** bo tudi letos na Kranjskem. Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je v ta namen potrebno denar uže dovolilo.

* **Konjerejski odsek** c. kr. kmetijske družbe kranjske je imel dne 23. t. m. svoj redni občni zbor pod vodstvom načelnika, gosp. vodje Povšeta. — Občni zbor je poročilo o odsekovem delovanju v l. 1894. vzel z odobravanjem na znanje ter je potrdil odsekov račun, ki kaže blizu 500 gl. premeženja. — Pri volitvi na mesto po pravilih izstopivših gg. odbornikov Gamsa in dr. Rudescha sta bila ta dva gospoda zopet izvoljena. — Občni zbor je ukrenil prositi visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo, da bi dovolilo za l. 1895. brezplačno plemenjenje s cesarskimi žrebci. — Gosp. ces. svetnik Murnik predlaga zahvalo odboru za njegovo delovanje, kateri predlog odbor z veseljem in z zadoščenjem vzame na znanje. — Ko je odsekov načelnik izrekel v odborovem imenu zahvalo odsekovemu tajniku, ki je vodil vse posle, se je občni zbor zaključil.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 24. januarja 1894. l.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod ces. svetnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili: podpredsednik gospod Jos. Fr. Seunig, odborniki gg.: Goll, Ogorelec, Povše, Witsch, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik ter tajnik G. Pirc.

Predsednik toplo pozdravi prvič v l. 1895. zbrane gg. odbornike ter izreče nado, da bodo tudi v tem letu zdravi in skupno delovali za družbeni prospeh.

Odbor ukrene obrniti se do vis. deželnega zbora z običajno prošnjo za podporo v prospeli kmetijstva ter sklene vis. deželni zbor posebno opozoriti na veliko pomanjkanje sposobnih bikov plemenjakov. Odbornik g. Povše opozarja na nekatere članke po listih o naši živinoreji, v katerih nekateri pisci tudi na družbo zabavljajo, ter vtemeljuje svoj predlog, da naj se odbor obrne do vis. deželnega zbora zastran nekaterih prememb sedanjega zakona, zadevajočega povzdigo živinoreje. Predlog se sprejme.

Glede oddaje živinske soli ukrene odbor pozvati podružnice, da one na korist kmetovalcem preskrbe potrebne zaloge in da se tako združujejo med seboj, da bodo mogle naročevati cele vagon. Glavni odbor bi celo zadevo najraje sam prevzel, toda zaradi pomanjkanja prostora v svojih skladiščih tega ne more storiti.

Glavni odbor pooblasti predsedništvo, da ono samo imenuje člana v deželno trtnoušno komisijo za prihodnjo triletno dobo, ker odbor ni hotel drugega voliti mesto dosedanjega zastopnika, t. j. družbenega tajnika, ki je pa izvolitev odločno odklonil.

Tajnik Pirc poroča o sedanjem stanju vprašanja o vpeljavi sladkorne obrti na Dolenjskem, kar se vzame na znanje.

Prošnje zaradi podpore za razstavo v Logatcu se ukrene toplo priporočene predložiti na pristojna mesta.

Rešijo se nadalje od zadnje seje došle prošnje in vloge, in sicer večinoma v zmislu prosilcev.

Vsled prošnje g. odbornika Povšeta, da bi dobil on, kakor tudi drugi odborniki, ki so ob enem deželni poslanci, nekako direktivo za posvetovanje v deželnem zboru glede novega lovskega zakona, je odbor z večino glasov sklenil: „da se glavni odbor izreče za ono načelo, ki je na Češkem veljavno za povračilo škode, ki jo naredijo zajci na drevju, namreč, da ima kmetovalec na vsak način pravico do povračila škode na sadnem drevju, če ga tudi ni zavaroval.

Za nove člane se sprejmejo gg.:

Avsenek Rok, posestnik na Brezjah; Dovžan Francišek, posestnik v Kovorju; Jelenec Ivan, trgovec v Trziču; Praprotnik Mihael, posestnik na Hudem; Gailer Janez, p. d. Ilič, posestnik na Kopanju; Justin Primož, posestnik, gostilničar in usnar v Lozah; Virk Francišek, posestnik in mlinar v Srednjih Gamelnjih; Omahen Janez, posestnik v Stranjah; Kozlevčar Josip, posestnik in privatni uradnik v Zatičini; Rudolf Alojzij, kapelan v Trnovem; Naglič Janez, posestnik v Spodnjem Brniku; Marjetič Francišek, posestnik na Zlaganju; Ercigoj Martin, posestnik na Škofljem; Čebela Josip, posestnik v Lešah; Grdadolnik Francišek, posestnik na Vrzdencu; Oblak Lovrenc, posersnik v Horjulu; Jerala Janez, posestnikov sin na Samotorici; Stanonik Janez, posestnik v Horjulu. Šterbenk Karol, posestnik v Sodražici; Verbič Francišek, učitelj v Slavini; Kristan Anton, posestnik v Selcih; Penko Francišek, posestnik v Gradcu; Lenarčič Francišek, posestnik v Hrastju; Vidic Ignacij, posestnik in trgovec v Petelinah; Molj Janez, župnik v Stranjah; Kraker Ivan, c. kr. poštar v Senožečah; Žumer Janez, obč. tajnik v Gorjah; Črne Jarnej, posestnik v Spod. Gorjah; Skumovec Janez, posestnik na Zgor. Lozih; Zalokar Miha, trgevec v Grabču; Dornik Janez, posestnik Podhomu; Zapan Miha, posestnik v Zasipu; Vidic Jurij, posest. v Zasipu; Dobravec Anton, posest. v Zasipu; Janša Josip, posest. v Zasipu; Sodja Andrej, posest. v Zasipu; Lukan Blaž, posest. v Zasipu; Kladva Martin, posest. v Zasipu; Strgar Matija, posestnik na Gorjušah; Majcen Janez, posestnik v Bistrici; Zupančič Janez, posestnik na Lipoglavu; Miklič Francišek, posestnik v Trziču; Vidmar Francišek, posestnik na Glinku; Regoršek Francišek, trgovec v Ljubljani; Lah Ignacij, trgovec v Travniku; Žurman Janez, župan in posestnik pri Sv. Trojici; grcf Christalnigg Oskar, grajščak v Goričah; Národna čitalnica v Škofji Loki; Dolinar Francišek, posestnik na Gori; Bukovar Jurij, posestnik v Kraljih; Kozinec Ivan, župnik v Slivnici; Kranjec Francišek, nadučitelj v Slivnici; Gombač Francišek, potovalni učitelj v Ljubljani; Liebman R., posestnik pivarne v Senožečah; Uršič Mihael, posestnik v I. Škfciji; Debelak Alojzij, posestnik v Retjah; Cerar Matevž, posestnik v Spod. Domžalah; Tavčar Karol, veleposestnik v Ljubljani; Javornik Josip, trgovec v Žalni; Cuderman Janez, posestnik v Predosljih; Lukman Francišek, posestnik v Podpeči; Čufar Valentin, posestnik v Zakojci; Rihar Štefan, kapelan na Vrhniki; Habjan Valentin, posestnik v Stobu; Pajman Francišek, občinski vinar v Vrhovcih; Debevec Janez, posestnik v Kamniku; Gospodarsko bralno društvo v Cerknem; Lenasi Pavel, posestnik v Razdrtem; Sever Lovrenc, posestnik na Studencu; Ferline Francišek, učitelj v Šmarji; Kump Ivan, posestnik v Zgornji Nemški Loki; Kajfež Anton, posestnik v Novih Selih; König Jurij, župnik v Vinici; Kolman Josip, posestnik in čevljar v Gradu; Sartori Ivan, ključar v Gradu; Rižnar Jakob, župan v Radečah; Pavlin Francišek, c. kr. inženir v Ljubljani; Merhar Josip, posestnik v Bukovju; Marinšek Ivan, posestnik

v Bukovju; Lekšan Ivan, posestnik v Bukovju; Bajec Mihael, posestnik v Bukovju; Božič Matevž, posestnik v Bukovju; Marinšek Ivan, posestnik v Bukovju; Maganja Anton, posestnik v Gorenjah; Jurca Francišek, posestnik v Gorenjah; Jurca Francišek, posestnik v Gorenjah; Jurca Francišek, posestnik v Gorenjah; Magajna Josip, posestnik v Strmici; Ogrizek Luka, posestnik v Strmici; Vidrih Ivan, posestnik v Strmici; Kobal Tomo, posestnik v Studenem; Bernard Valentin, farni upravitelj v Studenem; Simčič Josip, posestnik v Studenem; Pelan Matija, posestnik v Studenem; Štiren Jarnej, posestnik v Staniščih; Kopač Lovrenc, posestnik v Mednem; Kopač Jakob, posestnik v Mednem; Kunstelj Francišek, posestnik na Glinici; Živalič Anton, posestnik v Guncljah; Chiantta Francišek, trgovec v Planini; Gartner Alojzij, trgovec in posestnik v Planini; Gorjanec Janez, posestnik na Gorenji Savi; Čimžar Alojzij, posestnik na Zgornji Beli; Čibašek Vinko, kapelan v Črnem Vrhu; Tominec Anton, posestnik v Lomeh; Lampe Jarnej, posestnik v Idrijskem Logu; Strah Jakob, posestnik v Vodmatu; Recelj Janez, posestnik v Št. Jarneju; Kavčič Janez, posestnik v Spod. Idriji; Levec Janez, nadučitelj v Radečah; Klinar Karol, župnik pri Novi Štifti; Arsenik Janez, posestnik in gostilničar v Begunjah; Jalen Andrej, posestnik v Hlebcah; Alodi Rudolf, posestnik vile v Novi Vasi; Ovsenik Štefan, posestnik in tesar v Dvorski Vasi; Zupan Josip, posestnik v Hlebcah; Sova Anton, posestnik v Črnem Vrhu; Demšar Janez, posestnik v Dolenjem Brdu; Merčun Rudolf, čevljar in hišni posestnik v Ljubljani; Cundrč Jarnej, posestnik na Poljšici; Tavčar Francišek, trgovec v Selcih; Kodre Ivan, posestnik v Ložah; Grošelj Ivan, posestnik v Vižmarjih; Puppis Francišek, c. kr. poštar in trgovec v Dolenji Košani; Dolgan Josip, posestnik in trgovec v Gor. Košani; Dolgan Anton, posestnik v Ovčjem; Dolgan Francišek, posestnik v Ovčjem; Žetko Anton, posestnik v Ovčjem; Kranjec Janez, posestnik na Čepnem; Volk Francišek, posestnik na Ostrožnem Brdu; Fidel Francišek, posestnik v Novi Sušici; Cucek Jakob, posestnik v Novi Sušici; Penko Josip, posestnik v Novi Sušici; Valenčič Ignacij, posestnik in krčmar v Mali Pristavi; Renko Pavel, posestnik in mlinar v Nadanjem Selu; Smrdel Francišek, posestnik v Nadanjem Selu; Stegel Mihael, posestnik in kamnosek na Kalu; Bobek Ivan, posestnik na Kalu; Kastelec Francišek, posestnik na Kalu; Kaluža Janez, posestnik v Neverkah; Srebot Martin, posestnik v Neverkah; Sušelj Francišek, posestnik v Neverkah; Marinčič Mihael, posestnik in zidarski mojster v Neverkah; Požar Janez, posestnik v Novi Sušici; Pirc Alfonz, c. kr. okr. komisar v Krškem; Kikel Josip, šolski vodja v Oneku; Gregorič Francišek, c. kr. davčni priglednik v Novem Mestu; Kušlan Ignacij, posestnik in krojaški mojster v Št. Jarneju; Malič Francišek, posestnik na Viču; Žvan Matevž, trgovec v Hrušici; Kozina Fortunat, posestnik in župan v Šušju; Šilec Janez, posestnik v Sajevcu; Dolschein Vinko, grajščak v Postojni; Brešar Josip, kapelan v Postojni; Pavlin Alojzij, posestnik v Trebnjem; Bogataj Janez, posestnik v Ledinah; Uršulinski samostan v Škofji Loki; Plahutnik Janez, posestnik na Potoku; Tomec Janez, posestnik na Lokah; Vilman Marija, posestnikova hči na Dovjem; Piber Anton, posestnik v Spod. Gorjah; Jereb Andrej, posestnik v Zasipu; Koblar Josip, kapelan v Gorjah; Kačar Janez, župnik na Boh. Beli; Zupan Josip, posestnik v Podhomu; Robič Janez, posestnik v Spod. Gorjah; Hudovernik Janez, posestnik v Krnici; Kunstelj Blaž, posestnik na Poljšici; Srna Janez, posestnik v Spod. Gorjah; Slivnik Janez, posestnik v Spod. Gorjah; Pretnar Jakob, posestnik v Podhomu; Kobal Andrej, posestnik v Gorjah; Umnik Janez, posestnik v Senčurju; Razinger Francišek, posestnik na Dobravi; Dornik Francišek, posestnik v Podhomu.

Razglas.

Na podstavi člena 5. z nemško državo o živinskih kugah sklenjenega dogovora z dne 6. decembra 1891. leta in točke 5. k

njemu spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz leta 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se kaj drugega ne ukaže, **brezpogojno prepoveduje** uvažati govejo živino v kraljevini in dežele zastopane v državnem zboru iz naslednjega od plučne kuge zadetega zapornega ozemlja nemške države, in sicer:

1.) iz vladnih okrajev Poznanj, Devin, Hildesheim in Kolin v kraljevini Pruski;

2.) iz vladnega okraja Zgornja Frankonija v kraljevini Bavarski;

3.) iz okrožnega glavarstva Lipsko in Zwickau v kraljevini Saksnski;

4.) iz vojvodine Anhaltske.

Te prepovedi stopijo na mesto prepovedi, izdanih s tuuradnim razpisom z dne 22. decembra 1894. l. št. 16.971.

To se daje na znanje vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 11. januarja 1895. l. št. 985. z dodatkom, da je **brezpogojno** prepovedano uvažati govejo živino iz zgoraj navedenih ozemelj nemške države in da se prestopki te prepovedi kaznujejo po določilih §§ 45. in 46. občnega zakona o živinskih kugah.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 16. januarja 1895.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Šmartinu pri Litiji, ki bode v nedeljo, dne 10. februarja t. l. popoldne ob 1/4. uri v Črnem Potoku pri lg. Zoretu.

VZPORED:

- 1.) Volitev odbora.
- 2.) Poročilo tajnika in blagajnika.
- 3.) Nasveti udov.

Ig. Zore s. r., načelnik.

Vabilo

k veselici, katero priredi podružnica c. kr. kmetijske družbe v Mošnjah dne 17. februarja 1895. l. v prostorih gospe M. Kocijančičeve na Črncu.

VZPORED:

- 1.) Srečkanje
- 2.) Prosta zabava.

Dobitki za srečkanje se hvaležno sprejemajo.

Začetek ob 4. uri popoldne.

Jurgele s. r., predsednik.

Listnica uredništva.

A. S. v. K. Zaradi davka, ki se vam zdi previsoko odmerjen, se lahko pritožite pri c. kr. deželnem finančnem ravateljstvu.

Z. v. R. Mi bi prav radi med „tržnimi cenami“ prijavljali ceno žive govedu, toda ni mogoče, ker takih cen ni dobiti. Pri nasgre ta kupčija le na komade, ter se cena dogovori med kupcem in prodajalcem za vsako žival posebej, vsled česar ni moči postaviti splošno veljavno merilo. Dokler se ne bo kupčevalo na podlogi žive vage, toliko časa ni govoriti o tržnih cenah živine. To velja pa seveda le o klavni živini, kajti plemena žival uže takonima tržne cene, ker ima vsaka žival z ozirom na svoje lastnosti drugačno, t. j. večjo ali manjšo ceno.

J. G. v. P. Ameriško sušilnico, in sicer manjše vrste, si lahko ogledate pri podružnici v Horjulu. Ta podružnica bo paletos postavila veliko sušilnico po Cazevill-ovem sestavu.